

Europeiska
kommissionen

Material och Produkter Avsedda att Komma i Kontakt med Livsmedel

Hälsa och
livsmedelssäkerhet

Material och Produkter Avsedda att Komma i Kontakt med Livsmedel

Introduktion

Innan ett livsmedel konsumeras kommer det i kontakt med många olika material och produkter. Det sker under produktion och bearbetning, lagerhållning, tillredning och servering. Dessa material och produkter kallas för **material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel (food contact materials, FCM)**. Det kan exempelvis handla om transportbehållare, maskiner för bearbetning, förpackningsmaterial, köksutrustning och porslin, glas och bestick. Alla material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel ska vara tillräckligt beständiga så att de inte påverkar människors

hälsa eller livsmedlets kvalitet negativt. För att säkerställa att material och produkter är säkra och för att underlätta den fria rörligheten för dessa varor finns det särskilda lagkrav och krav på kontroller inom EU.

Mer information om material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel finns på EU-kommissionens webbplats http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/foodcontact/index_en.htm. Där finns också länkar till all relevant lagstiftning. På Livsmedelsverkets webbplats finns också information om detta.

Lagstiftning

EU:s lagstiftning omfattar bindande förordningar som alla företagare måste följa. Det finns både allmänna förordningar som omfattar alla material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel, och regler som endast omfattar specifika material. EU:s lagstiftning kan kompletteras med nationell lagstiftning om särskilda EU-regler saknas.

Allmän lagstiftning

[Förordning \(EG\) nr 1935/2004](#) ger ramen för EU:s harmoniserade regelverk inom detta område. I den finns allmänna principer för säkerhet och krav på beständighet för alla material och produkter som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel.

Enligt denna förordning får sådana material inte:

- avge ämnen till livsmedlet som kan vara skadliga för människors hälsa, eller
- förändra livsmedlets sammansättning, smak eller lukt på ett oacceptabelt sätt.

Ramförordningen innehåller också:

- Särskilda regler för aktiva och intelligenta material.
- Befogenheter att införa ytterligare EU-åtgärder för särskilda material (t.ex. plast).

- Hur riskbedömningar av ämnen som används vid tillverkning av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel ska göras. Detta görs i samarbete med [Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet \(EFSA\)](#).
- Regler för märkning, inklusive hur man ska ange användningsområde (t.ex. som kaffebryggare, vinflaska eller soppsked) eller genom symbolen .
- Regler för spårbarhet och regler för hur material och produkters överensstämmelse med lagstiftningen ska dokumenteras.

God tillverkningssed

Förordning (EG) nr 2023/2006 innehåller regler om god tillverkningssed genom krav på:

- ändamålsenliga lokaler och kunskap hos personalen om kritiska steg i produktionen
- dokumenterad kvalitetssäkring och kvalitetskontrollsystem på plats
- lämpligt val av råmaterial för tillverkningen för att få säkra och beständiga slutprodukter.

God tillverkningssed gäller för alla delar av tillverkningsprocessen även om produktion av råmaterial regleras i annan lagstiftning.

EU:s lagstiftning om särskilda åtgärder för grupper av material och ämnen

Utöver ramlagstiftningen regleras vissa material genom särskild lagstiftning. Dessa är keramik, regenererad cellulosafilm, plast (inklusive återvunnen plast) och aktiva och intelligenta material. Det finns också särskilda regler för vissa råmaterial som används vid tillverkning av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel.

Det mest omfattande regelverket är [förordning \(EG\) nr 10/2011](#) om material och produkter av plast. Här anges regler för sammansättningen av plastmaterial och produkter, inklusive en förteckning över vilka ämnen som är tillåtna vid tillverkning av plast. I förteckningen har varje ämne ett specifikt FCM-ämnenummer.

Förordning 10/2011 (plastförordningen) innehåller detaljregler för hur man visar att plasten uppfyller lagkraven, och även specificeringar och restriktioner för användningen av olika typer av plastmaterial. Den omfattar också gränsvärden för migration

Informationsflöde

Tillverkare av material och produkter ska se till att det finns tillräcklig information för att dessa ska kunna användas på ett säkert sätt.

Sådan information ska riktas nedåt i leverantörskedjan för att säkerställa att allt material i alla led i kedjan, från råvaruleverantören till livsmedelsföretagaren, används på rätt sätt. Om det behövs ska informationen även innehålla instruktioner till konsumenterna om hur produkterna används på ett säkert sätt.

av ämnen till livsmedel, alltså den maximalt tillåtna mängd som får överföras från plasten till livsmedlet. Den totala mängden av ämnen som får överföras från plast till livsmedel får inte överstiga 60mg ämnen per kg livsmedel.

Genom att man försöker använda råvaror på bästa möjliga sätt blir återvinning allt vanligare, men återvunnen plast kan vara förorenad med okända ämnen. I [förordning \(EG\) nr 282/2008](#) finns regler för produktion av material och produkter avsedda att i kontakt med livsmedel från just återvunnen plast.

Aktiva och intelligenta material förlänger hållbarheten genom att de bevarar eller förbättrar kvaliteten hos de förpackade livsmedlen. Materialen avger ämnen till, eller tar upp ämnen från, livsmedlet eller dess omgivande miljö. Därför är de undantagna

från de generella reglerna om beständighet enligt förordning (EG) nr 1935/2004. Reglerna i [förordning \(EG\) nr 450/2009](#) om aktiva och intelligenta material handlar om deras särskilda användningsområden, till exempel:

- absorption av ämnen inuti livsmedelsförpackningar, till exempel vätska och syre
- ämnen som avges till ett livsmedel, till exempel konserveringsmedel
- färgindikatorer som reagerar på tid och temperatur och som därmed kan visa om hållbarhetstiden för livsmedlet har överskridits.

En förteckning över ämnen som är tillåtna för tillverkning av aktiva och intelligenta material kommer att upprättas av EU kommissionen.

Informationen inom leverantörskedjan sker till stor del via en förklaring om överensstämmelse (Declaration of Compliance, DoC). Märkning av material och produkter är det främsta verktyget för att informera detaljhandlare och konsumenter.

Detaljhandlare och konsumenter bör följa instruktionerna för användning för att undvika att livsmedlet förorenas av materialet eller produkten. En sådan förorening syns eller känns oftast inte, och användning av materialet på andra sätt än det avsedda kan innebära hälsorisker.

Nationell lagstiftning om specifika material

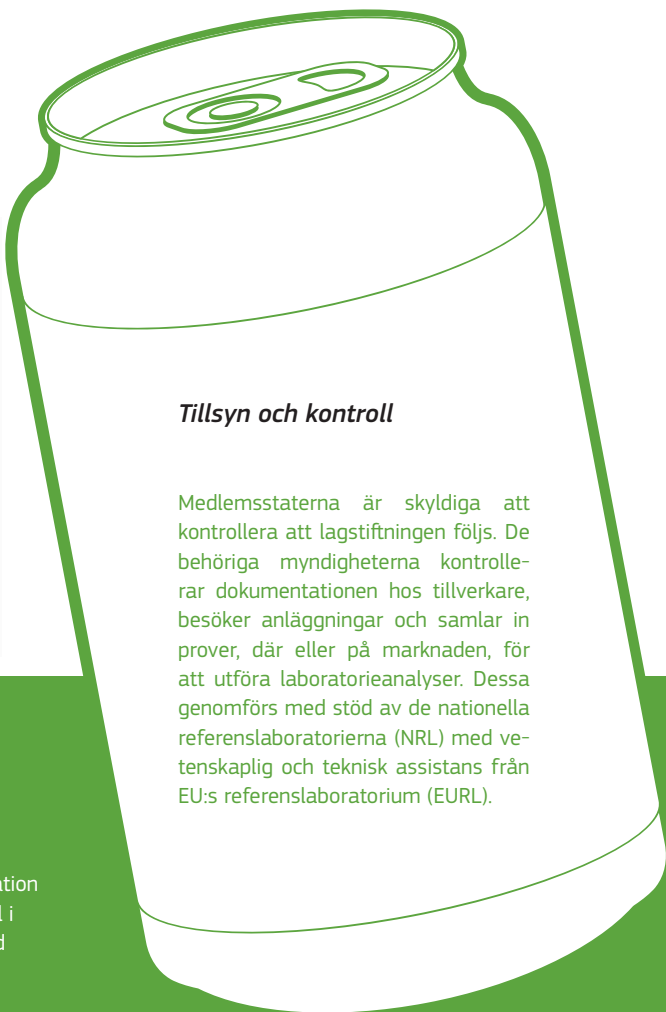
I de fall det inte finns någon särskild EU-lagstiftning kan medlemsstaterna själva införa nationella regler. Exempelvis finns det inga EU-regler för papper och kartong, metall, glas eller tryckfärger. Vissa medlemsstater har därför infört egna regler. En [översikt](#) av dessa finns på EU-kommissionens webbplats.

Framtida lagstiftning

EU-kommissionen arbetar för närvarande med att gå igenom hur försörjningskedjan ser ut för industrin som tillverkar och säljer material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Man inhämtar också information om nationella regler för sådana material som inte omfattas av särskild EUlagstiftning.

EU-kommissionen kommer därefter att göra en bedömning av den nuvarande situationen som även innefattar administrativa bördor och kostnader för företagen. Eventuella rättsliga skillnader och motsägelser samt hinder för den fria rörligheten på EU-marknaden för material och produkter kommer också att tas med i bedömningen. Rapporten kommer sedan att ligga till grund för vilka eventuella framtida åtgärder som behövs inom EU när det gäller material och produkter som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel.

Tillsyn och kontroll

Medlemsstaterna är skyldiga att kontrollera att lagstiftningen följs. De behöriga myndigheterna kontrollerar dokumentationen hos tillverkare, besöker anläggningar och samlar in prover, där eller på marknaden, för att utföra laboratorieanalyser. Dessa genomförs med stöd av de nationella referenslaboratorierna (NRL) med vetenskaplig och teknisk assistans från EU:s referenslaboratorium (EURL).

Mer information
om material i
kontakt med
livsmedel

Publikationsbyrån

Europeiska unionens
publikationsbyrå, 2015

© Europeiska unionen, 2015
Kopiering tillåten med angivande
av källan.

Printed in Luxembourg

Print

ISBN 978-92-79-51846-1

doi:10.2875/566777

EW-04-15-665-SV-C

PDF

ISBN 978-92-79-51851-5

doi:10.2875/9178

EW-04-15-665-SV-N